

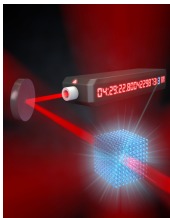
Hlađenje atoma optičkim frekventnim češljem

Mihaela Bezak

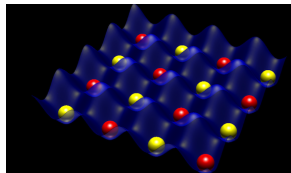
Fizički odsjek, PMF, Bijenička c. 32, 10 000 Zagreb
Laboratorij za hladne atome, Institut za fiziku
Mentorica: dr. sc. Ticijana Ban

Primjena:

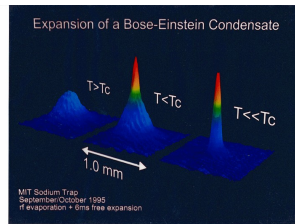
- atomski satovi
- hladne molekule
- Bose-Einsteinov kondenzat
- kvantna računala, kvantni simulatori ...

Slika: Atomski satovi [3]

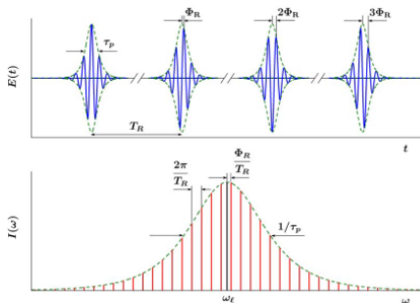

Slika: Kvantni simulatori [5]

Slika: Bose-Einsteinov kondenzat [4]

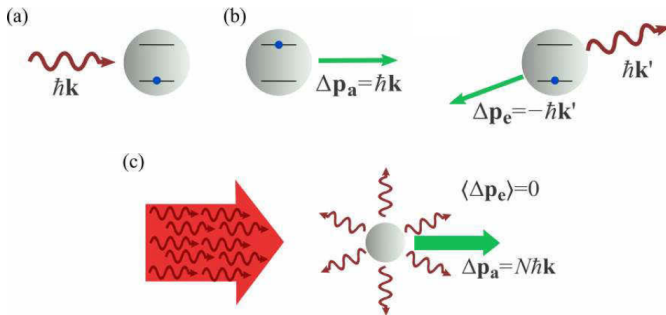
- složena energijska struktura (molekule- dušik, kisik)
- jednostavna energijska struktura (vodik)
  - duboko ultraljubičasto područje
- frekventni češalj
  - ion magnezija
  - atom rubidija
- postizanje sub-Dopplerovih temperatura u interakciji s optičkim frekventnim češljem
  - $\text{lin} \perp \text{lin}$
  - $\sigma^+ - \sigma^+$

Slika: Optički frekventni češalj [2]

Lasersko hlađenje

- Prijenos momenta impulsa sa fotona na atom u ciklusima apsorpcije i spontane emisije
- Teorijski model: stacionaran atom s dva enerigijska stanja – osnovno i pobuđeno

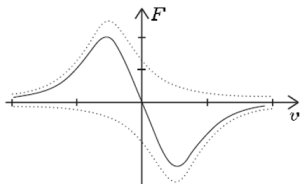
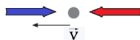
Slika: Promjena impulsa atoma: a) apsorpcija fotona b) spontana emisija c) ukupna promjena impulsa atoma [1].

- Radijativna sila

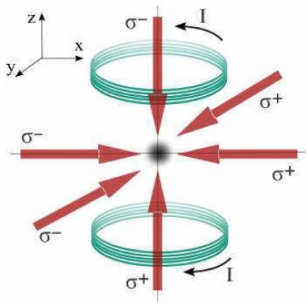
$$F = \hbar k \frac{\Gamma}{2} \frac{I/I_{SAT}}{1 + I/I_{SAT} + 4\delta^2/\Gamma^2}$$

- $\delta \rightarrow \delta - \vec{k}\vec{v}$
- $\delta = \omega_0 - \omega_L < 0$
- za male brzine atoma $kv < \delta, \Gamma$

$$\vec{F} \approx -\beta\vec{v}$$

Slika: Sila hlađenja kao funkcija brzine

Slika: Konfiguracija MOT-a za zarobljavanje hladnih atoma [1]

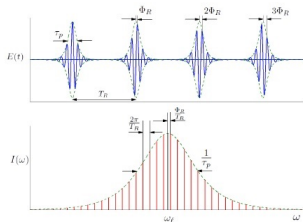
- anti-Helmholtzova konfiguracija zavojnica $B(z) = Az$
- tri para kružno polariziranih zraka
- ukupna sila na atome

$$\vec{F} = -\beta\vec{v} + \kappa\vec{z}$$

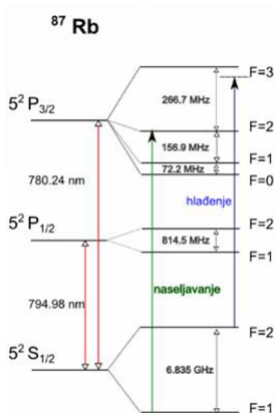
- niz fazno spregnutih femtosekundnih pulseva u frekventnoj domeni
-

$$f_n = nf_R + f_0$$

- $f_R = 1/T_R$ frekvencija repeticije
- $f_0 = \Phi_R/(2\pi T_R)$ frekvencija pomaka

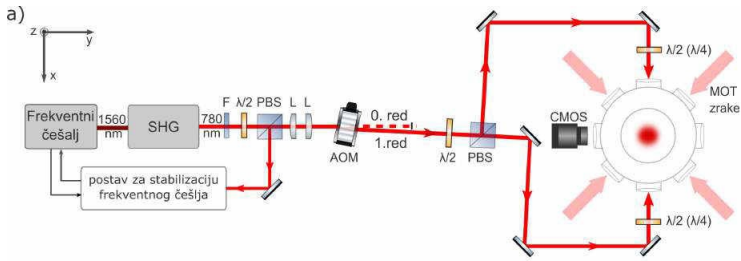
Slika: Femtosekundni pulsevi u vremenskoj i frekventnoj domeni [2].

- mogući prijelazi $\Delta F = 0, \pm 1$
- lasersko hlađenje-
 $|5S_{1/2}; F = 2\rangle \rightarrow |5P_{3/2}; F' = 3\rangle$
- $|5S_{3/2}; F' = 2\rangle$ - laser za naseljavanje
  - vraća atome natrag u ciklus

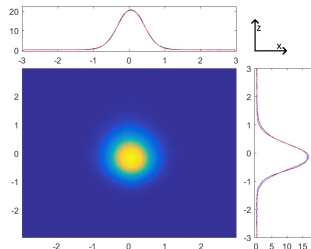
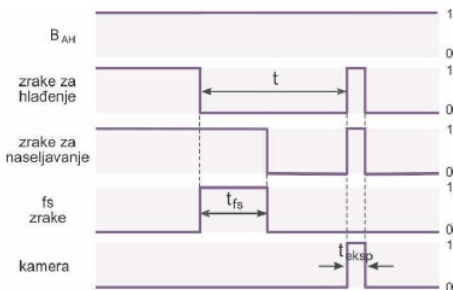
Slika: Energijski dijagram atoma ^{87}Rb [1].

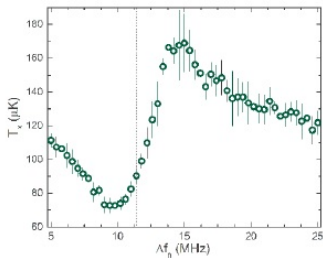
Slika: Shematski prikaz postava za hlađenje atomskog oblaka ^{87}Rb generiranog u MOT-u. Prikazani su: Generator drugog harmonika - SGH, F - filter, PBS - polarizacijski djelitelj zrake,, L - leća, AOM - akusto-optički modulator, $\lambda/2$ i $\lambda/4$ - polarizacijska pločica, CMOS - kamera [1].

- slobodno širenje sustava
- različita vremena ekspanzije t
- ravnina okomito na silu teže- pravocrtno gibanje

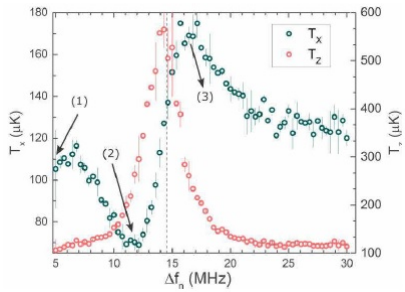
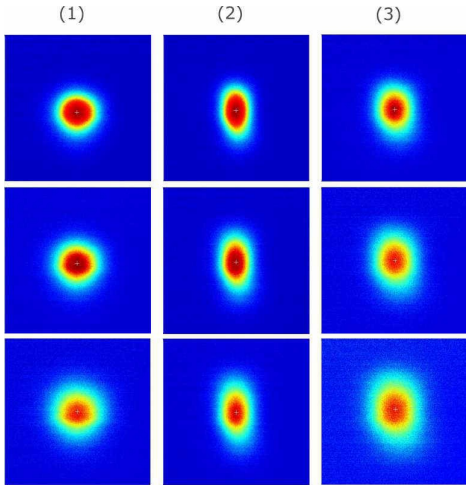
Slika: Shema za mjerenje ekspanzije oblaka i snimljena fluorescencija atomskog oblaka [1].

- lin $\perp$ lin

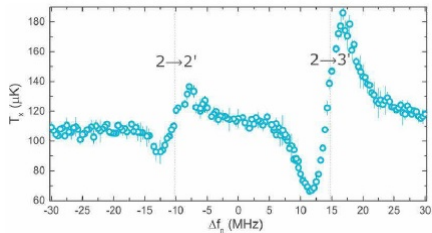

Slika: Ovisnost temperature atoma o pomaku frekvencije n-tog moda FC-a [1].

- $T_{x,min} = (72 \pm 4) \mu\text{K}$

- $\sigma^+ - \sigma^+$

Slika: Ovisnost temperature atoma o pomaku frekvencije n-tog moda FC-a [1].

- $T_{x,min} = (66 \pm 3)\mu\text{K}$
- opaženo hlađenja na prijelazu $|5S_{1/2}; F = 2\rangle \rightarrow |5P_{3/2}; F' = 2\rangle$

- dobivene slične temperature za obje konfiguracije suprotno propagirajućih laserskih zraka
- sub-Dopplerove temperature su posljedica složenog sub-Dopplerovog mehanizma hlađenja
- FC možemo koristiti za hlađenje atoma

A. Cipriš, Optičko hlađenje atoma frekventnim češljem, Diplomski rad, PMF, Sveučilište u Zagrebu (2017).

N. Vujičić, Utjecaj magneto-optičkih efekata na rezonantne linije rubidijevih atoma, Doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu (2011).

Shematski prikaz atomskog sata,

https://jila.colorado.edu/yelabs/sites/default/files/styles/image_700/public/images/publications/Ye_Campbell_10secatom_5a.jpg?itok=V2xAyzKk

A. Steinberg, Ultra cold atoms and Bose-Einstein condensation, MIT,

<http://slideplayer.com/slide/6653269/23/images/1/Ultracold+atoms+and+Bose-Einstein+condensation.jpg>

T. Uehlinger, Quntum simulation, ETH Zürich,

http://www.ethlife.ethz.ch/archive_articles/130524_quantenmagnetismus_at/quantummagnetism_1-hires.jpg